

KEMENESVIDEK

„(KISCZELL és VIDÉKE)“

KÖZERDEKÜ FÜGGETLEN ÚJSÁG.

Megjelenik minden vasárnap.

„(KISCZELL és VIDÉKE)“

Felirattal az Ár:

Egy évre 8 kor. | Nagydoboz . . . 2 kor. —
Fél évre 4 . | Nyolc csom. ára — . . 30 .
Ez az ár a postaköltséggel együtt, a postaköltségek kifizetésére.

Feloldó szerkesztő:
Huss Gyula

Szerkesztő: és kiadó: Dr. B. B. B.

Cellődműlk, D. ü. m. 51 k. utca, Csombák-ház — Ide küldendő a lap irásai az anyagi részről illető miniszternek.

Állami gyermekvédelem és társadalmi erkölcs.

— Irta: Boznyák Zoltán, miniszteri tanácsos. —
Gyökereink honosították fel.

kegyes ájtatoskodók és ama Lady Tuffe-ök a gyermekvédelemnek a társadalmi erkölcsre való káros visszahatását.

A vádat, hogy a gyermekvédelem a társadalmi erkölcs standardját súlyosítja, főleg azzal okolják, hogy elősegíti a házasságon kívüli gyermeknemzést és megelazítja a családi kötelekeket.

Azt a kényes kérdést, hogy a szabad szerelem egyáltalán a bűn fogalma alá esik-e, kizárjuk a vitából.

Vegyünk most elsőbbségi fiziológiai szempontból azt az érvet, hogy a gyermekvédelem elősegíti a házasságon kívüli gyermeknemzést. S most bizonyos humoros hangulat fog el bennünket. Boesant, hogy kitér belőlünk a szívműrő. Ugyanúgy. Hát befolyásolja a pástorótát a mentőgondolat, hogy esetleges eredménymenhelyre juthat? Hát a szabadszerelem önfelelt pillanataiban gondolnak arra, hogy gyűlölcse a gyermek? Valóban csak azok hiszik, akik rég elfeledték ama pillanatot.

De most nézzük e kérdést a statisztikai adatok világánál. S itt annak az országunk statisztikai adataiból merítünk, ahol a gyermekvédelem a legszelesebb

akinek szülei vagy nagyszülei nincsenek, vagy a tartásra kellően nem képesek, joga van állami védelemre, ahol a végrehajtás a legliberálisabb, mert a fölvétel a menhelyre ment minden bürokratikus nehézségtől.

S ez Magyarország!

A jelenlegi széles rajon működő gyermekvédelem 1903. szeptember hó 1-én lépett életbe.

Nézzük most a statisztikai adatokat: 1904-től 1908-ig az újszülöttek száma emelkedett 2:17 százalékkal. Ugyanczen idő alatt a házasságon kívül születettek száma csökkent 3:92 százalékkal.

Ha most megfigyeljük a statisztikai adatokat abban a 17 városban, ahol a gyermekmenhelyek székhelyei vannak, ahol ott mindjárt helyben egyszerű jelentkezésre minden házasságon kívül született gyermeket felvesznek, az eredmény ez!

Fel kell még a figyelmet hívunk arra, hogy 1904-ben volt államilag védett elha-

gyott gyermek 2096*, míg 1908-ban 44.453. Emelkedés 52.83 százalék.

Tény tehát, hogy 1904-től 1908-ig az összes újszülöttek számának emelkedése

kek számának óriási növekedése dacára a házasságon kívül születettek száma ugy az egész országban, miut a szóban levő 17 városban csökkent.

Tény továbbá, hogy ebben a tizenhét városban nagyobb a házasságon kívül születettek számának csökkenése — dacára, hogy közöttük van Budapest székesfőváros is s az ország nagyobb városai, — ugyanis a házasságon kívül születettek számának csökkenése ugyanazon időben 4,48 százaléka.

Hogy a városokban a házasságon kívül születettek számaránya nagyobb, mint falun, ez a kérdéssel mi összefüggésben sincs. Mert így van az világszerte s mert nagyobb volt a gyermekvédelmi intézmények előtt is.

A felsorolt statisztikai adatok megvilágítják, hogy a gyermekvédelem emelkedésével a házasságon kívül születettek száma nem emelkedik. Sőt e szám az állami gyermekvédelem klasszikus földjén, Magyarországon — dacára, hogy az államilag

TARGA.

Gáspár ur szerelme.

Mikor Gáspár hazament, az asszony már otthon várta űt a sarokban és számításból nem gyújtotta meg a lámpát. Asszonyi verének minden fortélyosságával várta az utolsó ütközetet, a végsőt, a legszomorubbát, amikor megegyeztet visszaserzti magának Gáspár ur hideg szerelmét. Mert Gáspár urból már kezdtek kihűlni a nagy vágyódások, korán megvénült, földszagú parasztlekével megérezte, hogy a véres asszonyi szerelmeket úgy kell lerázni magától, mint a ravaszképi, vén hitelerőket. És ez az asszony volt az utolsó, ez az asszony volt Gáspár előtt a szerelem didérgő epilógusa, az asszony, akit előre is utolsónak jelentett ki és akit mégis szeretett egy kicsit az ő lusta verének bágyadt, októberi ritka felpazdálásával.

Ma halottak napján különösképen beteg volt Gáspár ur szíve. Tegnap olvasta Musset író, szerelmes verseit talán századszor. Bele mormogta halkán a vőféltáncba az élmény leg-memorubb, legszerelmesebb strófáját. Ha meghalok, sírom fölé sok síró lúfát állítsanak. Szeretem a síró fűvek beteg muzsikáját... És Gáspár

ur az e'ső szeretőjére gondolt, akinek e sirjat fájdalom sugáru fűzekkel ültette tele.

A. emberek kimennek a temetőbe, minden-kinek van kün egy darabka földje, egy szemernyi elszírtatlan alma, egy porokányi betemetett szíve. egy kisértékent hazajáró emléke és ő most nem megy oda, ő nem mehetett oda, mert itt ül mellette a vőféltáncban egy asszony, aki szerelemes fortélyos terveket forral ellene és meg akarja még egyszer utolsó fellobbanásában ejteni.

— Menj innen! — mondta az asszonynak. Rá sem nézett. Ebben a percben utálta. Bele szerette volna tőrölni a sáros cipőjét szoknyája csipkefodrába. Az asszonyok megérik ezt ilyenkor. — Ez az asszony is megérezte. És most már számítás nélkül, ravaszág nélkül, csendesesen kis csuklásokkal sirni kezdett.

Gáspár ur tudta, hogy az asszony le akarta őt gyömsni. Az apró, gyöngyszemű könnyek, amelyek úgy parognak egy asszony mélységes kéjszeméből mint rózsaszírom harmatcseppei, nagy-mélységetek az asszonyi sírások. Gáspár ur nem ezek közé tartozott. Odament az asszonyhoz, megmozgatta a fejét és lecsókolta.

Undert érték. Elhatárosta, hogy mégis elmegy. Nem tudta, hogy hova, merre, és éreztet-

még a Musset verse bágyadt muzsikájának játékát a lelkében, Vette a kalapját.

— Hová? — kérdezte remegve az asszony. Megérezte a veszedelmet, felt borzongott és Gáspár ur úgy érezte, mintha fekete hollók kárógnák körül a szívét. Leült az asszony mellé és így ülték sokáig. Halkan verte el a szívük dobogása az órákat. Mindegyikük a rég eltemetett szerelemre gondolt, elhaltolt csókokra, a szoba sarkából beteg, szerelmes beteg, szerelmes bűgások kíséretei bujtak elő s ők úgy ülték egymás-mellett, mint az idegenek.

Az asszony belekuszott az ember ölébe és átfogta a fejét. Gáspár azt hitte, hogy rozsdás, hideg vaskapucok fonják körül a nyakát, átengedte faradt szemét az asszony szájának. Nem bánta akármilyen történi, csak félt egy emléktől és egy bágyadt, fehérarcu, fuldokló faradt asszony utolsó verceppjeit látta, amelyeket az asszony baldoklása közben az ajkára csókolt.

— Elmegeyek — mondotta halkán.

As asszony felgrott. Rikácsoló hangon ordította:

— Tudom hová akarasz menni. A temetőbe. A sírjához. Az én csókomból nedves szájjal akarod megcsókolni az ő sírjának a földjét. Viszsa akarod sirni annak a nőnek a csokos szerelmét, csak azért, mert már nincs itt. Amíg itt val-

védett elhagyott gyermekek száma rohamosan emelkedett, csökkent. Ennek okfejtése az általános fejtegetések szűkre szabott keretén kívül esik.

Áttérünk most az erkölcs nevében föllhangzó ama évrre, hogy a gyermekvédelem meglazítja a családi kötelekeket.

Érzelmi frázisok bennünk visszhangot keltenek s a fujért való küzdelem széles országtájról minket mellékutak leteríteni nem fognak. Igenis: meg kell látni a családi kötelekeket mindenha vagy mondjuk a mi nyelvünkön, változtatni kell a millió mindenha, ha a millió amelybe a gyermek vérség szerint tartozik, akár anyagi, akár erkölcsi okokból pusztulásnak indul. Es nem évezredes-közhelyek, sem érzelmi gyöngöseké miakat meg nem ejtenek. És sohasem fogjuk gloriifikálni de meg értékelni sem azt a szülőt, de leginkább anyai szeretetet, amely hiába látja, hogy anyagi nyomortól, pusztító ragálytól, etkölcsi fekélytől megmételyezett otthonában veszendőbe megy a gyermek, a városos anyai önzessel így kiált fel: „nem adom oda gyermekem, inkább pusztuljon el velem.“ Nos, kérdem: ez a szülő kit szeret? Gyermekeit-e vagy önmagát?

Különbén is egész rendszere van annak, hogy még a pusztító millióból kiragadott gyermek s szülei közé sz szakadjon meg minden fonál és hogy ha a millió amelybe vérszerint tartozik, ismét teljes biztosítéka a gyermek fejlődésnek. — abba visszajussom. Ott van továbbá korrekтивumként — bár ezzel fölörte óvatossan kell hánnunk — az is, hogy a védett gyermek ha fejlődése idejében szülei

éppen úgy bántál vele mint velem. durva voltál gombba parasztlekű és hideg. Kinoztad, bántottad és most, hogy elment tőled, szeretnéd elletetni magaddal, hogy ő volt az első és utolsó szerelmed. Mert szeretni már nem tudsz, hát kell valaki, aki nincs és akire büntetlenül ruhazhatod telhetetlen, fagyos szerelmedet. Kimehetsz a temetőbe, ma van halottak napja és temess el engem. Es sem vagyok man, én sem.

Leesett a dívánra. A férfi elhúzódott melőle. Még nem volt asszony, aki így a lekébe látott volna. Az ősei is ilyenek lehettek. Gonoszak kemények és almdozaon szeretők. Szerették azt ami elmuitt, ami kaporoszágu, amit fűzfák borítanak, ami nem él és feltek minden asszonytól, aki eseket kér tőlük. Ebből az irrealis szerelmebe örültek bele mindannyian es vettek ki az utolsó fellobbanásokat a temetőbe.

Gáspár ráhnajolt az asszonyra. Látta a kemény mosolyját. Ezt az asszonyt most el kell temetni, olyan ő ma temetni es Gáspárnak igazán mindegy volt, hogy kit temet. Es az asszony kívánja, hogy úgy szeressék, mint egy halottat. A temetőre gondolt, ahol most kemény szívű, bűntűs legények ellágyulva sirnak az elmuitt asszonyok sirja fölött. Neki is sirni kellene. Es meggyújtotta lelkeben egy régen elföldelt szerlem pistoly mécsesét, lehuntya a szemét, megcsókolt egy előtte heverő asszony ajkát es ravatalos födésűgü illatokat ezüst, temetési harsdek mormolását, látta halvány, kékesülögven mecsesek villogását es a fülében csengő egy Muskat-víz-ha dokló, beteg rímek.

köréből ki kell ragadni, ott maradhat tágabb rokonsága körében, há abban a fejlesztésre föltétlenül alkalmas család akad.

Még egy dologot ajánlunk erkölcsö elleneink figyelmebe. Egy jól szervezett gyermekvédelem — és ilyen a magyar is, a védett gyermek anyja, legyen az asszonyanya vagy leányanya, köteles maga táplálni gyermekét. Ezzel szemben ott, ahol így szervezett gyermekvédelem nincs, a leányanyák rendszerint magzataikat „anyalecsinálók“ karmai közé dobják, míg maguk anyaságukat eladják a dajkaságban. Mért nem lázdnak ellen a családi kötelek eme meglazítása ellen, amikor megfizetik azt, hogy a proletránnya elhagyja gyermekét es aruba boesátja a anyaságának egyik legértékesebb részét: anyatejét? Pedig ez a meglazítás gyilkol, a miénk életet ad.

Es miért nem lázítja fel őket az, hogy mint fokozódik a családi kötelek meglazulása a társadalmi osztályok magasabb meg magasabb régióiban?

A tudás határai.

Két hír, frapánsul ellentétes es jelentőségében megdöbbenő, jarta be mostanába a világot. Az egyik a diadalmas az örve detes azt jelenti, hogy Latham a levegő hőseinek egyike, minden eddigi rekordot leverve ezer méternél magasabbra szállt fel aeroplánján. Ezt a magasságot kétszegtelenül konstataáltak, mert Latham magával vitt barométerjének jelzése s a röptét a földszínről teodolittal figyelő katonatisztek észleletei teljesen összevágának. A világnak tehát nagy oka van ujjongam; kétszegtelenül be van bizonyítva az amit a skeepikusok eddig még bétségbevontak, hogy az aeroplán szállóképessége fellelé is korlátlan. Az ember tehát íme végleg ura a levegőnek s a gyakorlatilag alkalmazott tudomány tegnap nagy esodája, a kormányozható léghajó ma már túl van haladva. Leverte a könnyebb, fűgéréb, immár a használatban is hasznavehetővé vált repülőgép.

Ánde a tudomány es technika diadalát hirdető örömriváigásba sajátján szólnak be.

És a legújabb rendszert teleszkoppal vezet vizsgálati alapján hebizonyította, hogy a Mars bolygón látható, vagy szeríne eddig látni vélt csatornák existenciája mese s a legjobb esetben is csak az eddigi műszerek tökéletlenségére visszavihető optikai csalódás. Mikor Schiaparelli a múlt század 70-es éveiben a Mars csatornarendszerét felfedezte, a kiváló csillagász nevével felkapta a világhír s a legkiválóbb műszerekkel felruházott európai es amerikai obszervatóriumok siettek megerősíteni az olasz tudós felfedezését, mely azóta nemcsak hogy csillagászati dogmává lett, hanem tudományos meggyőződés minden művelt embernek, melyre bárki is kész volt esküdt tenni. Sőt annyira átment a köztudatba, hogy alapjává lett a Mars

lúkhatóságát vitató elméletnek, mely viszont megtermékesítette a legkiválóbb írók fantáziáját is, úgy hogy nem egy regény, vagy novella színtere a titokzatos csillag. Ez a régi legenda most szerte-foszlak s a gondolkodó ember medőbbbenve kénytelen kérdőzni, hogy a tudományos igazságok is csak relativ értelmeiben vehetők es csak addig maradnak ez igazságok, amíg egy másik, velük homlokegyenest ellenkező igazság meg nem dönti?

Mikor Ptolomeus kidolgozta magaa csillagászati rendszerét, azt arra alapította, hogy minden égi test, még a nap is, a föld körül forog, mert így látta a tulajdon szemével. Ezt milliók es milliók el is hitték, mert hisz a maguk szemével meggyőződhetek Ptolomeus tudományos állításának igazságáról. Később tudósok, kiknek már műszerek álltak rendelkezésükre, a Ptolomeuséval teljesen ellenkező tanokat hirdettek, miket a kortársak, a ptolemeusi tan elvetésével megint csak hínni voltak kénytelenek, mert hisz a műszerek teljesen a mellett bizonyítottak, hogy az égi testek, a Földet nem véve ki, a Nap körül forognak s íme a legújabb teleskonok semmit sem

mutatnak a Mars felületén, holott a Schiaparelli korabeli teleszkopokon átlátni lehet a híressé vált csatornákat. De vajjon ki biztosíthat arról, hogy ez az észlelet végleges s hogy későbbi, még tökéletesebb műszerekkel nem lehet-e majd látni a csatornákat?

Mert nem egy tudományos elméletnek, sőt dogmának, melynek esahatalansága kétségen felül állónak látva, megfontolja, megsemmisítője lett az újabb, vele homlokegyenest ellenkező elmélet. S a világ épy oly vakon hit ennek, mint azelőtt rigének. Hol kezdődik tehát es hol végződik az emberi tudás s a tudomány minden vívmánya csak relativ értékű es nem abszolút?

Ha az ember már a maga szemének, sőt a műszereknek nem bízhat, vajjon kiknek es mi nek higgyen?

ÜJDONSAGOK.

— **Képviselőtestületi gyűlés.** Községünk képviselőtestülete f. hó 18-an délután 2 órakor a városban tanácsstermben gyűlést tartott, melyben a Sági-utcai kereszt mellett 32 négyzetöl

feltétel alatt megengedte, ha a vevő legalább négyzetölenként 10 koronát árt ad érte; — ha a dömlői birtok eladását pedig tervetk a napirendről, mert azt kosárfűzlet fogják beültetni

— **Képviselőlélés Kernenessümjében.** A múlt vasárnapra Dr. Pörkolab Mihály ügyvéd, a cel dömlői függetlenségi párt elnöke összehívta a járás vezérferfiút Kernenessümjében Radó Déneshez, a hol a felállítású képviselőlélet személye fölött haráoztak. Két pártba oszlottak a vezérferfiak, a kisebbik Dr. Maróthy László káldi négybirtokos, volt orsz képviselő, s nagyobbik Dr. Ocsffy Lajos, vármegyei lb. főjegyző, ostffyasszonyfi földbirtokos jelöltjeze mellett foglalt állást. Előnk elrendelte a szavazást, minek eredménye Dr. Ostffy hivatalos jelöltjeze lett. Az igaz, hogy meg országgyűlésünk feloszlata nincsen, vannak még váaszított képviselőink, így hat nagyon is reartúnik volna mindezekre. Dr. Hethéssy Elek, függetlenségi párt alelnöke, a kisebb-égen maradt Dr. Maróthy-párt agilis vezére a, Vasvármegye 19-iki számában nyilatkozta, hogy ő es társai már régebben Dr. Maróthy László jelöltjeze mellett foglaltván állást, őt támogatják.

— **Kihágának a járásban.** A füzérlakbirtokosnál a hézag állították össze a múlt évben letárgyalt kihágások statisztikáját. A kimutatás szerint a járásban 1000 kihágás fordult elő, bevezettek 8000 kor. delüktespénst, 6000 kor. árt pedig állítottak a delüktespénst.

Mulatságok. A celldömölki kereszmárokok, pincerek, kavasok, meszarosok és hentesek kedden este 8 órakor a koronában az elagott kartársak felségelyezésére zártkörű táncvigalmat rendeznek. Személyjegy 1.50 kor., családjegy 3 kor. Ha az előjelek nem esznak, a mulatság megkerülni fog. 20 tagból álló rendező bizottság László Ferenc előkelő élükön 16 tagú vizámi bizottság fogja megjelentek szórakoztatásáról gondoskodni. — A celldömölki műv. alizsákar február hó 1-én a Korona szálló nagytérképében a köteleben fennálló jeleni intézmények javára sárkúro táncvigalmat rendez. Személyjegy 2 K családjegy 4 kor. A jótékony célra való tekintettel felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirtapilag nyugtáztatnak.

A helypénzürelmet átvétele. Hétfőn déli órák tartotta a község vásárlójának átvételét az előjárólag. Az eddigi bérőn, özv. Horváth Józsefnek, kívül Klaffl Sándor, Mihók Janos és Singer Ignác celldömölki lakosok átvételtek, akik közül Klaffl Sándor maradt a bérlet a tavalyinál 660 koronával magasabb áron, azaz 6640 korona évi bérösszege.

Méltó a követésre. Sopron, Vas és Zalavármegyéik területén átvétetni tervbe vett helyi érdekű vasut a napokban ismét a megvalósulásához közelebb jutott egy lépéssel. Dr. Maróthy László nagybirtokos, volt országgyűlési képviselőnk indítványára Káld község 30 000 korona, Miske község képviselői testülete, 15,000 koronát szavazott meg a vasútépítésére. Ha a vasút kiépítésénél érdekelt községek hasonló anyagi támogatásban részesülnek az új vasút ügyét, úgy az rövid idő alatt megvalósul.

Színészet Jánosbárád. Kiss Árpád színtársulata a múlt vasárnap kezdte meg Jánosbárád az előadásokat és mint érte-ültünk, hozzáik február elejéig for társulatával megérkezni. Tökintettel arra, hogy városunk a színélőadásokat már régóta mellőzni volt kénytelenek, azt hisszük, hogy Kiss Árpád színtársulatát anyagilag kifejez elégteleni városunk és járássunk közönsége.

A kath. legényegylet Jan. 9-iki műkedvelői est-vel meg felülizetti kegyesek voltak: Pfeiffer Ottó 10 kor. Horváth János, Nemeth László, Tompa Sándor dr. 3-3 korona Pinér Imre, Simon Sándor, Szabó Jakab Tóth, Sándor, Zochmeister Viktor 2-2 kor. Köszönet érte az egylet nevében.

A gözgépközlekedés zánálók legközelebbi képesti vizsát Sopronban, február hó 6 napján d. e. 9 órakor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartatni. A kéllően felszerelt vizsálati kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez küldendők. Szent György uca 20.

A Vas megyei Gazdasági Egyesület igazgató választánya kedden gyűlést tartott mikor az igazgató titkár beértesztette a múlt évi számadást

szervez és hogy az évvesület jövőbe a múltéval szélesebb alapra fekteti. A rendez évi közgyűlést február 21-re tűzték ki.

Felakasztotta magát. Dezso Károly jó módú alsósági kisbirtokos múlt szombaton saját lakásán felakasztotta magát. Beavatottak állítása szerint tettének oka családji viszályban keresendő.

A függetlenségi pártkör új helyisége. Dr. Moritz Dénes ügyvéd, mint a celldömölki függetlenségi kör titkára a tagok között ívet közzétett, hogy a kör helyisége Torny vendéglőjében maradjon el, vagy átelyeztetessék a Koronában. A tagok többsége az áthelyezést mellett nyilatkozott.

Vadászat Dr. Maróthyánál. A celldömölki járás képviselőjelöltje, Dr. Maróthy László nagyarány vadászatra hívta össze a járás sport férfait tegnap saját birtokán Káldon. A vadászat jól sikerült, utána pedig a vendégzerető gazda lakásán élvezték a vendégek a remek konyha és pince gyönyöreit.

Drágább lett a fekbőr. Január elejéig új tarifa lépett életbe az államasutakon az árak szállitásánál, azonban változás történt a fekbőrben is. Régi panna az, hogy sokan napokban kezeztül nem viszik el teheraru szállítványaikat, mert drárnek. Négy napig fekbőrtetés az áru, azonban egy vagon után 50 fillér a napi fekbőr. Most azonban megvázozik az és a napi fekbőr 2 koroná lesz.

Miből áll az ember. „Porból leffünk és porrá leszünk” — mondja a biblia — de ezt a port a kémikusok már régen megvizsgálták és munióiózus pontosossággal megállapították, hogy az egyes anyagokat milyen nagy mennyiségben tartalmazzá. Ezer darab közönséges tyuktojás m. jdnem egészen pontosan ugyanazokat az anyagokat tartalmazzá, mint egy átlagos nagyságu ember. Az az oxigén, hidrogén és nitrogén, amelyet az emberi test tartalmaz, éppen elegendő arra, hogy egy leghajó gőmbjét megtöltse, amelyik egy egy embert elbírna. Ha ugyanazeket a gázokat világítási celokra használnók fel, akkor mintegy 16 korona értékű világítógázt kapnánk, amivel fel kilométer hosszú u cat több északán át megvilágíthatnánk. Az emberi testben levő szén mintegy 10 kilogramm; tesz ki. Ha ezt a szénmennyiséget grafit alakjában ceruzakká dolgoznánk fel, akkor körülbelül 10 ezer darab ceruzát kapnánk. A vas, amely a vérnek a piros színt kölcsönözi, az emberi testben oly nagy mennyiségben fordul elő, hogy belőle hat közpörsen erős patkószöveget lehetne készíteni. Nagy mennyiségben tartalmaz azokivül az emberi test foszfort is, amely éppen 82 ezer gyújtásra lenne elég, ha pedig méreg alakjában alitánánk elő, akkor 500 embert lehetne vele a másvilágra küldeni. Az emberi test zsíradékjait a francia tudós gyertyák alakjában véli közhasznuva tenni. A mintegy 6 kilogrammnyi zsírból körülbelül 60 kilogramm gyertyát lehetne előállítani. Nagy mennyiségű szén ki meg a sótartalom, átlag 20 teáskanálnyit. Ez a sótartalom azonban havonként megújul, amennyiben minden étellel több szénmennyiség kerül a testbe és a kiválasztás alkalomával körülbelül ugyanannyi el is távozik.

A nép munkája. Távoli országokból a magyar néppár meleg diadálának híret hozza a táviró. Mostanában Európa egyik legnagyobb városban, búszeke-Berlinben van kiálltva a magyaz nép iparának nagy mennyiségű terméke. Csodák csodája, a lehejtettebb falvak apró házában munkált kosarak, gyékén és kákafonatok, csipke megállók helyükét a világ legnagyobb pam. sőt a német császár is végig nézte az ügyes munkákat és m-m talált elég dicősrő szót a magyar néppár magasztalására. Ime, néplünknek eddiki eléjrejté kiválósgát hozta napfényre a művelt nyugat, ami remélni engedti, hogy előjön azaz idő, amikor ami néplünknek is milliókat hoz a néppár kifejedése, mint a világ többi nemzeteinek. Nem igaz az, hogy a mezei munkától kérges kéz nem alkal az a finomabb munka elvégzésére. Mert a falusi néplünk ügyes keze nál ma már kikerült olyan pókháló finomságú csipke is, hogy a világnak akármelyik gyára is megírja gyelne. Ezért nézünk nagy bizalommal a Balaton Szövetség ama munkája elé, mely a Néppárnak a Balaton mellett való meghonosítása érdekében fog ylik.

Szerkesztő változás. A Vas megyei Napló (Szombathelyi Friss Újág) eddigi felelős szerkesztője Kuton Béla a lap szerkesztésétől megvált és így a lap szerkesztője Breitfeld Dezso lapulajdonos lett.

Harmadosztály a gyorsvonaton. A kereskedelmi kormány már régebben tervbe vette

az új kocsiosztályt. Mint értesültünk az aradi Welterz felvagongyárban már szállításra készen áttának a harmadosztályú kocsik. Ezekben van a legnagyobb hiány s ezért a harmadik osztályú kocsik elkészítése volt a leg sürgetőbb része a nagy ártumi rendelkeznek. Ezek az új vagonok — és ez a dolog érdekessége — nem olyan formára épültek, mint a most használtban levő harmadosztályosok. Az első és második osztályú kocsik mintája szerint oldalifolyosóval, a fekvésre alkalmas padokkal látták el a mosdó fűkével szerelték fel. Ez a módosítás nyilvánvalóan azt célozta, hogy a gyorsvonatok számára is alkalmas legyenek az új kocsik. Hogy mikorra tervezték a harmadosztályú kocsiknak a gyorsvonatokon való üzembehelyezését a kereskedelemügyi kormány, az nem ismeretes.

Iparpártolás az iskolákban. A vallás-és közoktatásügyi miniszter rendeletet intézett az összes oktatásügyi hatóságokhoz a hazai iparcikkék pártolása érdekében. A miniszter elvárja minden hatóságtól, hogy az iskolákban és nivalatos helyiségekben kizárólag magyar gyártmányú iparcikkéket használjanak. Felosorolja az összes hazai papír-, írószér- és rajzeszközgyárakat, ismerteti a védő jeveiket s erős hangon rendeli el, hogy a lehetőségek minden alkalommal ezeknek a gyártmányait vásárolják és az iskolák novendékeinek ezeket ajánlják. Vegül, pedig fegyelmű megtartással fegyveti azokat, akik e rendeletek nem igekezőnek minden esetben, aligai teám-
A közvilágítás és csatornázás is.

— 1910. Az 1910-iki közönséges esztendőnek a ferjhez menni vágyó leányok nem nagyon örövendhetnek, mert a farsang csak 3 hét. Bizonny rövid farsang, hát aki házasanól óhajt, siessen. A husvét már március 27-én meglesz. Emiatt gyümölcsölt boldogasszony napja a keresztény egyház nagy gyásznapjára, nagypéntekre esnek. Az egyház tehát áttette április 4-re, hétfőre, így megint kettős ünnep lesz. Kettős ünnep lesz még augusztus 14 és 15-én (nagyboldogasszony) és 20 és 21-én (Szent István király). Március 15-ike keddi, október 6-ika csütörtöki napra esik. 1010-ben 2 nap és 2 holdfogyatkozás lesz. A november 17-iki teljes holdfogyatkozás nálunk is látható. Csak fenn kell maradni pont éjfélig. Mert ekkor kezdődik, 2 óra 3 percek végződik. Jó ok a lumpoknak egy görbe éjszakára. Egyéb-ként milyen lesz az új esztendő, olvassák meg a 100 éves jóvendőmondóban. Igas, nem lesznek tövis okosabbak. Mert ahány Állítás, annyi ha. Ki is látna be'e halandó ember a jövő méhébe. Azért legjobb reménykedni benne, — de ne nagyon!

A tudóvász passzítása hazánkban. A belügyminiszter jelentése szerint 1907-ben Magyarország tudóvászban elhalt 68.125 ember. A magyarbirodalomban 1909 augusztus havában, — elhalt 4933 ember. A felfüggetlés-
esik 639. Torvényhatóságok szerint csoportosítva halálestek a következők orszoltak meg: Baranya megye 67, Pecs városa 5, Fejér megye 38, Székesfehérvár városa 14. Győr megye 13, Győr városa 5, Komárom megye 56, Komárom városa 6. Moson megye 25, Somogy megye 89, Sopron megye 64, Sopron városa 11. Tolna megye 55, Vas megye 92, Veszprém megye 40, Zala megye 121.

Grand Hotel Savoy. Budapestben nemcsak lakásnép, hanem mint az idegen és vidéki látogató gyakran igen keserűen tapasztalja, szálloda in-ég van. A jelenlegi szállodák nem győzik elhelyezni az idegeneket, a legtöbb pedig nincs is úgy berendezve, hogy az utas igényeit ki tudja elégíteni. Ezt a nagy hiányt fogja most pótolni Budapest egyik legújabb szállodája, a Grand Hotel Savoy, amely a modern szállodáépítés minden vívmányainak felhasználásával épült. Igazán modern, első rangú szálloda lesz ez, villamvilágítással, központi légfűtéssel, az összes szobaközből pedig az egész vízcsapokkal, egészségügyi berendezésekkel, fürdőekkel stb. úgy ahogyan a világemporiumok első szállodái vannak berendezve. Gyönyörű télikert, nagy díszes étterem, és kényelmes díszes díszes szobák. Az arak nem magasak, a kövopostály igényeikkel vannak alkalmazva, amit legjobban bizonyít, hogy 3 koronás szoba is lesz, mely azonban szintén a legnagyobb kény. Lemmel és díszes van kiálltva. A főváros legforgalmasabb helyen, a József köruton a Népszínház közvetlen közelében lévén, az idegeneknek ebből a

van joggal remélhető, hogy ez a legkényesebb igényeket is kielégítő új szálloda, mely már január folyamán fog megnyitni a főváros szállodai in-égén enyhíteni fog és a város külső szépeinek emeléséhez is jelentősen hozzá fog járulni.

Hamis pénzek a megyében. Nagy mennyiségű hamis egy, ket és öt koronás pénzék vannak forgásban megyénkben. Óvatosságra intjük közönségünket, hogy elővigyázzantl legyenek és jól nézzen meg a pénzt mielőtt azt elfogadják!

Hévízfürdő fejlesztése. A gyógyíthatósárol híres Hévízfürdő nagy átalakítások előtt áll. Fejlődni fog, ami már nagyon is kívánatos. Kezethely és Héviz között tervbe vett villamosvázat a nyarra talán már el is készült. Nyuga, lomba vonulnak, tehát a régi, ódon és piszkos nyomas társasokai, helyükbe szíza, fődött és kényelmes villamoskocsik lépnek. Ez az új közlekedési mód olcsóbb is, jobb is lesz a nagyközség érdekeire nézve. Minthogy pedig Hévízfürdő fellendítése országos érdek is egyuttal, dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter megbizta a miniszterium közegészségügyi osztályát, hogy a fürdő vízvezetékének tervét dolgozza ki. A vízvezetékkel kapcsolatban tervbe van véve a közvilágítás és csatornázás is.

védett elhagyott gyermekek száma rohamosan emelkedett, csökkent. Ennek okfejtése ez általános fejtegetések szükrozbott keretén kívül esik.

Áttérünk most az erkölcs nevében föllhangzó ama évrre, hogy a gyermekvédelem meglazítja a családi kötelekeket.

Érzelmi frázisok bennünk visszhangot nem keltenek s a fajért való küzdelem széles országutjáról minket mellékutak le térítenei nem fognak. Igenis: meg kell lazítani a családi kötelekeket mindenha vagy mondjuk a mi nyelvünkön, változtatni kell a millió mindenha, ha a millió amelybe a gyermek vérség szerint tartozik, akár anyagi, akár erkölcsi okokból pusztulásnak indul. És nem évezredek közhelyek, sem erkölcsi gyöngöcségek minket meg nem ejtenek. És sohasem fogjuk gloriifikálni de meg értékelni sem azt a szülőt, de leginkább anyai szeretetet, amely hitába látja, hogy anyagi nyomortól, pusztító ragálytól, etkölcsi fekélytől megemlékezett otthonában veszendőbe megy a

gyermek, valóságos állati önzéssel így kiált fel: „nem adom oda gyermekemet, inkább pusztuljon el velem.“ Nos, kérdem: ez a szülő kit szeret? Gyermekeit-e vagy önmagát?

Különbö is egész rendszere van annak, hogy még a pusztító millióból kiragadt gyermek s szülei közt se szakadjon meg minden fonál és hogy ha a millió amelybe vérszerint tartozik, ismét teljes biztosítéka a gyermek fejlődésnek. — abba visszajusszon. Ott van továbbá korrektívumként — bár ezzel fölülte óvatosan kell binnunk -- az is, hogy a védett gyermek ha fejlődése érdekében szülei

éppen úgy bántál vele mint velem. durva voltál, goromba parasztlelkű és hideg. Kinoztad, bántotad és most, hogy elment tőled, szeretnéd elhitetni magaddal, hogy ő volt az első és utolsó szerelmed. Mert szeretni már nem tudsz, hát kell valaki, aki nincs és akire büntetlenül ruhahatod tehetetlen, fagyos szelmeidet. Kimehetsz a temetőbe, ma van halottak napja és temess el engem. És sem vagyok meg én sem én, már

Leesett a dívánra. A férfi elhúzódott melőle. Még nem volt asszony, aki így a lelkébe látott volna. Az órai is ilyenek lehettek gonoszak kemenyek és almozdozan szeretok. Szerették azt ami elment, ami kopersósza, amit fűfák burítanak, ami nem él és feltek minden asszonytól, aki csókat kér tőlük. Előre az irrealis szerelembe örültek bele mindannyian az vittek ki az utolsó fellobbanásokat a temetőbe.

Gáspár ráhajolt az asszonyra. Látta a kemény huzos ajkát. Ezt az asszonyt most el kell temetni, olyan is ma temetni és Gáspárnak igazán mindegy volt, hogy kit temet. Ez az asszony kívánja, hogy úgy szeressek, mint egy halottat. A temetőre gondolt, ahol most kemény szívű, butális legendák ellágyulva sírnak az elmult asszonyok sírja fölött. Nekik is sírni kellene. És meggyújtotta lelkében egy régen elföldelt szerelem pistoló mécsaszét, lehuntya a szemét, megérintett egy előtte heverő asszony ajkát és ravatalos fűdesége illatokat érzett, temetési bűzöket meremlékét, látta halvány, kékecskés mécsaszét villugását és a földben csüngő egy Múzet-vásár ha dokle, beteg jóméi. B. E.

köréből ki kell ragadni, ott maradhat társabb rokonsága körében, ha abban a fejlesztésre föltétlenül alkalmas család akad.

Még egy dolog ajánlunk erkölcsös elleneink figyelmébe. Egy jól szervezett gyermekvédelem — és ilyen a magyar is, a védett gyermek anyja, legyen az asszonyanya vagy leányanya, köteles maga táplálni gyermekét. Ezzel szemben ott, ahol így szervezett gyermekvédelem nincs, a leányanyák rendszerint magzataikat „angyalcsinálók“ karmai közé dobják, míg maguk anyaságukat eladják a dajkaságban. Mért nem lázadnak fel a családi kötelek eme meglazítása ellen, amikor megfizetik azt, hogy a proletáranya elhagyja gyermekét és áruba bocsátja anyaságának egyik legértékesebb részét: aytetejét? Pedig ez a meglazítás gyilkol, a miénk életet ad.

És miért nem lázítja fel őket az, hogy mint fokozódik a családi kötelek meglazulása a társadalmi osztályok magasabb meg magasabb régióiban?

A tudás határai.

Két hír, frapánsul ellentétes és jelentőségében megdöbbentő, jarta be mostanában a világot. Az egyik a diadalmas, az örvé detes azt jelenti, hogy Latham a levegő hőcsinek egyike, minden eddigi rekordot leverve ezer méternél magasabba szállt fel aeroplánján. Ezt a magasságot kétszázötvennél konstataálták, mert Latham magával vitt barométerjének jelzése s a röptér a földszinéről teodolittal figyelő katonatisztek észleletei teljesen összevannak. A világnak tehát nagy oka van ufjognani; kétszázötvennél be van bizonyítva az, amit a skeptikusok eddig még hétszégbevontak, hogy az aeroplán szállóképessége fellelé is korlátlan. Az ember tehát ime végleg ura a levegőnek s a gyakorlatilag alkalmazott tudomány tegnap nagy esodája, a kormányzó leghajó ma már ma van haladva. Leverté a könnyebb, fűgérh, immár a használatban is hasznavehető váit repülőgépek

Ánde a tudomány és technika diadalát hirdető örömrivajgásba sajátágo-

ol csak azt a következtetést lehet levonni, hogy az emberi tudás véges, hótorkáló és bizonytalan s hogy a tudománynak bármily véglegesen és határozottan megállapított eredményeivel szemben indokolt a kétkedés. Egy londoni tudományos társaságban egy nagytekintélyű tudos, Walter Maatner a legújabb rendszerű teleskoppal végzett vizsgálatai alapján bebizonyította, hogy a Mars bolygón látható, vagy szerinte eddig látni vélt csatornák existenciája mese s a legjobb esetben is csak az eddigi műszerek tökéletlenségére visszavihető optikai csalódás. Mikor Schiaparelli a múlt század 70-es éveiben a Mars csatornarendszerét felfedezte, a kiváló csillagász nevével felkapta a világhír s a legkiválóbb műszerekkel felruházott európai és amerikai obszervatóriumok siettek megerősíteni az olasz tudós felfedezését, mely azóta nemcsak hogy csillagászati dogmává lett, hanem tudományos meggyőződésé minden volt embernek, bárki is kéz volt esztét teenni. Sőt annyira átment a kostudatba, hogy alapjává lett a Mars

lakhatóságát vitató elméletnek, mely viszont megtermékesítette a legkiválóbb írók fantáziáját is, úgy hogy nem egy regény, vagy novella színtere a titokzatos csillag. Ez a régi legenda most szerteoszlik s a gondolkodó ember meddőbbenve kénytelen kérdezni, hogy a tudomány igazságok is csak relatív értelemben vehetők és csak addig maradnak ez igazságok, amíg egy másik, velük homlokegyenest ellenkező igazság meg nem dönti?

Mikor Ptolomeus kidolgozta maga csillagászati rendszerét, azt arra alapította, hogy minden égi test, még a nap is, a föld körül forog, mert így látta a tulajdon szemével. Ezt milliók és milliók el is hitték, mert hisz a maguk szemével meggyőződhettek Ptolomeus tudományos állításának igazságáról. Később tudósok, kiknek már műszerek álltak rendelkezésükre, a Ptolomeuséval teljesen ellenkező tanokat hirdettek, miket a kortársak, a ptolemeusi tan elvetésével megint csak hinni voltak kénytelenek, mert hisz a műszerek teljesen a mellett bizonyítottak, hogy az égi testek, a Földet nem véve ki, a Nap körül forognak s

me a legújabb teleszkópok semmit sem mutatnak a Mars felületén, holott a Schiaparelli korabeli teleszkópokon áttátni lehet a híressé vált csatornákat. De vajjon ki biztosíthat arról, hogy ez az észlelet végleges s hogy későbbi, még tökéletesebb műszerekkel nem lehet-e majd látni a csatornákat?

Mert nem egy tudományos elméletnek, sőt dogmának, melynek eszhatatlansága köztögen felől állónak látma, megrontója, megsemmisítője lett az újabb, vele homlokegyenest ellenkező elmélet. S a világ ép oly vakon hit ennek, mint azelőtt rigének. Hol kezdődik tehát és hol végződik az emberi tudás s a tudomány minden vívmánya csak relatív értékű és nem abszolút?

Ha az ember már a maga szemének, sőt a műszereknek nem bízhat, vajjon kinek és minek higgyen?

UJDONSÁGOK.

— **Képviselőtestületk gyűlése.** Községünk képviselőtestülete f. hó 18-án délután 2 órakor a városháza tanteremében gyűlést tartott, melyen a Sági-utcai kereszt melletti 32 négyszögöl

feltétel alatt megengedte, ha a vevő legalább négyszögölenként 10 korona árt ad érte; — ha a döntőki bírtok eladását pedig levették a napi-rendről, mert azt kosárfűzettel fogják beültetni

— **Képviselőjelölés Kemerőnőjében.** A múlt vasárnap Dr. Pörkolab Mihály ügyvéd, a cel-döntőki függetlenségi párt élnöke összehívta a járás vezetőiül Kemerőnőjében Radó Déneshez, a hor a felállítandó képviselőjelölt személye föltt haráztak. Két pártba osztottak a vézerfeinek, a kisebbik Dr. Maróthy László ládli négybírtokos, volt orsz képviselő, s nagyobbik Dr. Ostffy Lajos, vármegyei lb. főjegyző, ostffy-áronyfalvi földbírtokos jelöltébe mellett foglalt állást. Előnk erendelte a szavazást, minek eredménye Dr. Ostffy hivatalos jelöltévé lett. Az igaz, hogy meg országgyűlésünk felosztása nincsen, vannak még választott képviselők, így hát nagyon is ráértünk volna mindezekre. Dr. Hetthégy Elek, függetlenségi párt elnöke, a kisebb-égen maradt Dr. Maróthy-párt agilis vezére a „Vasvármegye 19-iki számban nyilatkozik, hogy ő és társai már régebben Dr. Maróthy László jelöltévé mellett foglalván állást, őt támogatják.

— **Kiháztak a járásban.** A fő-szelgabroságnal a hétap állították össze a múlt évben letárgyalat kihágások statisztikáját. A kimutatás szerint a járásban 1000 kihágás fordult elő, bekezdtek 8000 kor. büntetéspenzt, 6000 kor. árt pedig leülték a delikvensok.

— Kulcsfogok. A celdömölki koresmárosok, pincérek, kavesók, mészárosok és hentesek kedden este 8 órakor a koronában az elaggott tartarsák felségelyezésére zártkörű tanácsulmat rendeznek. Személyjegy 1.50 kor, családjegy 3 kor. Ha az előjelek nem esznek, a mulatság sikerülmi fog. 20 tagból álló rendező bizottság László Pérene elnökkel élükön 16 tagu vizámi bizottság fog a megjelentek szárokozatasáról gondoskodni. — A celdömölki mív. alisziklar február hó 1-én a Korona szálló nagytermébe a kobeleben femálló jolisi intézmények javára zártkörű tanácsulmat rendez. Személyjegy 2 K családjegy 4 kor. A jótékony célra való tekintettel felülfizetések kőszönettel fogadtatnak és huzaplag nyugtaztatnak.

— A helygőzberlet árverése. Hétfőn délután tartotta a közseg vásárjogának árverését az előjáróság. Az eddigi bérlo, özv. Horváth Józsefnek, kívül Klaffi Sándor, Mihók Janos és Singer Ignác celdömölki lakosok árvereztek, akik közül Klaffi Sándorom maradt a bérlet a tavalyinál 660 koronával magasabb áron, azaz 6640 korona évi bérösszegben.

— Mőllő a követésre. Sopron, Vas és Zala vármegyéki területen átvezetni tervbe vett helyiérdekű vasut a napokban ismét a megvalósulásához közelebb jutott egy lépéssel. Dr. Maróthy László nagybirtokos, volt országgyűlési képviselőnk indítványára Káld közseg 30 000 korona, Mi-ke közseg 15 000 korona, 17 000 koronát szavazott meg hozzájárulásként az új vasut kiépítésére. Ha a vasut kiépítésénél érdekeltek közsegék hasonló anyagi támogatásban részesülnek az új vasut ügyét, ugy az rövid idő alatt megvalosul.

— Színészet Jánosbázán. Kiss Árpád színtársulata a mult vasárnap kezdte meg Jánosbázán az előadásokat és mint érte-ültük, hozánk február elejéig fog társulatával megérkezni. Tökintettel arra, hogy városunk a színelőadásokat már régóta mellőzni volt kénytelen, azt hisszük, hogy Kiss Árpád színtársulatát anyagilag kifőzja elégteleni városunk és járásközönsége.

— A káth. legényegylet jan. 9-iki műkedvelői estiben meg feilfizetmi kegyvek voltak: Pfeiffer Ottó 10 kor, Horváth János, Nemeth László, Tompa Sándor dr 3-3 korona, Pintér Imre, Simon Sándor, Szabó Jakab Tóth, Sándor, "Zechmeister Viktor 2-2 kor. Köszönet érte az egyet nevében.

— A gőzgepközlelők és kszanfűlők legközelebbi képesítő vizsáti Sopronban, február hó 6 napján d. e. 9 órakor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartatni. A kellő felszerelt vizságitól kérvenek a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez küldendők. Szent-György uca 20.

— A Vas megyei Gazdasági Egyesület igazgató vála-ztmánya kedden gyűlest tartott mikor az igazgató titkar beherjesztette a mult évi számadást a jövő évi költségvetést, melyeket a gyűlés elfogadot.

— Felakasztotta magát. Dezso Károly jó módú alsószági kisbirtokos mult szombaton saját lakásán felakasztotta magát. Beavatottak állitása szerint tettének oka családi viszályban keresendő.

— A függetlenségi pártkör új helyisége. Dr. Möriz Dénes ügyvéd, mint a celdömölki függetlenségi kör titkára a tagok között ivet kőszönetet, hogy a kör helyisége Törtv. vendéglőben maradjon e, vagy atkelyeztessék a Koronába. A tagok többsége az athelyezés mellett nyilatkozott.

— Vadászta Dr. Maróthyául. A celdömölki járás képviselőjelöltje, Dr. Maróthy László nagyarányu vadászatra hivta össze a járás spor ferfiat tegnap utat birtokán Káldon. A vadászta jól sikerült, anjána pedig a vendégerető gazda lakásán élveztek a vendégek a remek konyha és pince gyönyöreit.

— Drágább lett a fekbőr. Január elsején új tarifa lépett életbe az államasvatokon az árak szállitásánál, azonban változás történt a fekbőben is. Régi panasz az, hogy sokan napokban keresztül nem vizik el tehéru szállitmányokat, mert drárnek. Négy napig fekbőmentes az ár, azontul egy vaggon után 45 fillér a napi fekbőr. Most azonban megváztozik az és a napi fekbőr 2 korona less.

— Hízól áll az ember. „Porból lettünk és porrá leszünk” — mondja a biblia. — de ezt a port a kémikusok már régen megvizsgálták és munciózus pontossággal megállapították, hogy az egyes anyagokat milyen nagy mennyiségben tartalmazza. Ezer darab közönséges tyuktojás majdnem egészen pontosan ugyanazokat az anyagokat tartalmazza, mint egy atlagos nagyságu ember. Az az oxigén, hidrogén és nitrogén, amelyet az emberi test tartalmaz, éppen elegendő arra, hogy egy leghajó gőmbjébe megtöltsze, amelyik egy egy embert elbirna. Ha ugyanazeket a gázokat világitási céljokra használják fel, akkor mintegy 16 korona értékű világitózást kapnánk, amivel fel kilométer hosszú u cat több éjszakan át megvilágitatnánk. Az emberi testben levő szén mintegy 10 kilogrammo: tesz ki. Ha ezt a szénmennyiséget grafit alakjában ceruzakká dolgozzunk fel, akkor körülbelül 10 ezer darab ceruzát kapnánk. A vas amey a vérnek a piros színt kölcsönöz, az ameyi testben oly nagy mennyiségben fordul elő, hogy belőle hét közepesen erős patkószegyet lehetne készíteni. Nagy mennyiségben tartalmaz azokivül az emberi test foszfort is, amely éppen 82 ezer gyujtasra lenne elég, ha pedig mereg alakban állitának elő, akkor 500 embert lehetne vele a másvilágra küldeni. Az emberi test zsiradékjait a francia tudós gyertyák alakjában véli közháznúva tenni. A mintegy 6 kilogrammnyi zsirból körülbelül 60 közepes gyertyát lehetne előállítani. Nagy mennyiséget tesz ki még a sótartalom, atlag 20 teáskanálnyit. Ez a sótartalom azonban huzaplag meggöngy, amennyiben minden ettel újabb szénmennyiség kerül a testbe és a túlsúlyos alkalmával körülbelül neyanannyi el is távozik.

— A nép munkája. Távoli országokból a magyar népiar meleg diadának bíret hozza a taviró, Mosanában Europa egyik legnagyobb városban, büszke Berlinben van kiállitva a magyar nép iparának nagy mennyiségű terméke. Csodák csodája, a legelérjettébb falvak apró házaiban munkáltak kosarak, gyéken és kákafonatok, csipkek megálják helyükét a világ legnagyobb pamam, sőt a német császár is végig nézte az ügyes munkákat és nem talált elég dicsérő szót a magyar népiar magaslatára. Ime, "népünknek eddik elrejtett kiválósságot hozta napfényre, a művelt nyugat, ami nemeli enged, hogy eljön azaz idő, amikor ami népünknek is milliókat hoz a népiar kifejtésére, mint a világ többi nemze teinek. Nem igaz az, hogy a mezei munkától kérges kéz nem alkalom a finomabb munka elvégzésére. Mert a falusi népünk ügyes keze nálma már kikerült olyan pókháló finomságu csipke is, hogy a világnak akarmelyik gyára is megirigyelhesse. Ezert nézünk nagy bizalommal a Balaton Szövetség ama munkája elé, mely a nép iparának a Balaton mellett való meghonositása érdekében fog yik.

— Szerkesztő változás. A "Vas megyei Napló" (Szombathelyi Friss Újság) eddigi felelős szerkesztője Kuton Béla a lap szerkesztésétől megvált és így a lap szerkesztője Breiufeld Dezso laptulajdonos lett.

— Harmadosztály a gyorvonaton. A kereskedelmi kormány már régebben tervbe vette,

amelyben minden ettel újabb szénmennyiség kerül a testbe és a túlsúlyos alkalmával körülbelül neyanannyi el is távozik. Mint értesülünk, az aradi Welter felvagygyarban már szállitásra kényszeritettek a harmadosztályu kocsik. Ezekben van a legnagyobb hiány s ezért a harmadik osztályu kocsik elkészítése volt a leg sürgősebb része a nagy állami rendelkezésnek. Ezek az új vagonok — és ez a dolog érdekesege — nem olyan formára épültek, mint a most használtban levő harmadosztályosok. Az első és második osztályu kocsik mintája szerint oldalfolyosóval, 1-fekvesre alkalmas padokkal látták el s mosdó fűkével szereltek fel. Ez a módosítás nyilvánvalóan azt célozta, hogy gyorvonatok szómára is alkalmasak legyenek az új kocsik. Hogy mikorra tervezte a harmadosztályu kocsiknak a gyorvonaton való üzembhelyezését a kereskedelmiügyi kormány, az nem ism-ertes.

— Iparpártolás az iskolákban. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet intézett az összes oktatásügyi hatóságokhoz a hazai iparcikkék pártolása érdekében. A miniszter elvárja minden hatóságától, hogy az iskolákban és hivatalos helyiségekben kizárólag magyar gyártmányu iparcikkéket használjanak. Felsorolja az összes hazai papir, írószer- és rajzeszközgyárakat, ismertet a védő jezeiket s erős hangon rendeli el, hogy a lehetősegit minden alkalommal ezeknek a gyártmányait vásárolják és az iskolák "önvédelmének" ezeket ajánlják. Végül pedig fegyelmi megtorlással fenyegeti azokat, akik a rendelkezések nem ism-ertes minden esetben alagot tennek.

— 1910. Az 1910-iki közönséges esztendőnek a férjhez menni vágyó léányok nem nagyon orvendhetnek, mert a farsang csak 3 hét. Bizony rövid farsang, hát aki házasodni óhajt, siessen.

husvét már március 27-én megless. Emiatt gyümölcsöltő boldogasszony napja a keresztény egyház nagy gyásznapjára, nagypéntekre esnek. Az egyház tehát áttette április 4 re, hétfőre, így megint kettős ünnep lesz. Kettős ünnep lesz még augusztus 14 és 15-én (nagyboldogasszony) és 20 és 21-én (Szent István király). Március 15-ike keddi, október 6-ika csütörtöki napra esik. 1010-ben 2 nap és 2 holdfogyatkozás lesz. A november 17-iki teljes holdfogyatkozás nálunk is látható. Csak fenn kell maradni pont följelig. Mert ekkor kezdődik, 2 óra 3 percor végződik. Jó ok a lumpoknak egy görbe éjszakára. Egyébként milyen less az új esztendő, olvassát meg a 100 éves jövendőmondóban. Igaz, nem lesznek tole okosabbak. Mert ahány állítás, annyi ha. Ki is látna jobb halandó ember a jövő méhébe. Azért legjobb reménykedni benne, — de ne nagyon!

— A földvész pusztitása hazánkban. A belügyminiszter jelentése szerint 1907-ben Magyarországön földvészben elhalt 63.120 egyen. A magyarbiro

kumokorban emant 4300 egyen. A dunánál esik 699. Törvényhatóságok szerint csoportosítva halálesetek: következők oszoltak meg: Baranya megye 67, Pécs városa 5, Fejér megye 38, Székesfehérvár városa 14, Győr megye 13, Győr városa 5, Komárom megye 56, Komárom városa 6, Moson megye 25, Somogy megye 89, Sopron megye 64, Sopron városa 11, Tolna megye 55, Vas megye 92, Veszprém megye 40, Zala megye 121.

— Grand Hotel Savoy. Budapesten nemcsak lakásinég, hanem mint az idegen és vidéki látogató gyakran igen keserűen tapasztalja, szálloda meg van. A jelenlegi szállodák nem győzik elhelyezni az idegeneket, a legtöbb pedig nincs is egy berendezve, hogy az utas igényeit ki tudja elégíteni. Ezt a nagy hiányt forja most pótolni Budapest egyik legújabb szállodája, a Grand Hotel Savoy, amely a modern szállodaépítés minden vívmányainak felhasználásával épül. Igazan modern, első rangu szálloda lesz ez, viláma világitással, központi legfűtéssel, az összes szobákban hűdég és meleg vízcsapokkal, egészszegény berendezéssel, fürdőkel stb. úgy ahogyan a világemporiumok első szállodái vannak berendezve. Gyönyörű télikert, nagy díszes étterem, tanceterem, külön termek és kényelmes díszes díszes szobák. Az árak nem magasak, a közepes osztály igényeirez vannak alkalmasa, amit legjobban bizonyít, hogy 3 koronás szoba is lesz, mely aronban szintén a legnagyobb kénylemmel és díszel van kiállitva. A főváros legforgalmasabb helyén, a József köruton a Népszínház közvetlen közelében lévén, az idegen-knek ebből a szempontból is nagy kényelmet biztosít, mert a

van Joggal remélhető, hogy ez a legkényesebb igényeket is kielégítő új szálloda, mely már január folyamán fog megnyitni a főváros szállodáinségén nyhenitni fog és a város külső szepinek emeléséhez is jelentékenyen hozza fog járulni.

— Hamis pénzek a megyében. Nagy mennyiségű hamis egy, ket és öt koronás pénzek vannak forgalomban megyénkben. Óvatosságra intünk közönségünket, hogy elővigyázattal legyenek és jól nézzék meg a pénzt mielőtt azt elfogadják.

— Hévízfürdő felújitása. A gyógyíthatósárol híres Hévízfürdő nagy átalakulás elött áll. Fejlődni fog, ami már nagyon is kívánatos. Keszthely és Héviz között tervbe vett villamosvasut a nyárra talán már el is készült. Nyugomban vonulnak, tehát a régi, ódon és piszkosporos társaskocák, helyükbe tiszta, fűdött és kényelmes villamoskocsik lépnek. Ez az új közlekedési mód olejobb is, jobb is lesz a "nagyközség" érdekeire nézve. Minthogy pedig Hévízfürdő fellenditése országos érdek is egyttal, dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter megbízta a miniszterium közegészségügyi osztályát, hogy a fürdő vízvezetékének terveit dolgozza ki. A vízvezetékkel kapcsolatban terve van véro

Székhelye az ország-
 szék. Az ország-terület általános
 részletei a következők:

 Először az ország-terület
 részletei a következők:
 Budapest, 1929.

Hárshegyi Tervek

Munka szerzői: Dr. Csikós
 Csikós, Csikós-tervező,
 Csikós és társai.

